

ผลกระทบจากการค้าเสรีในประชาคมอาเซียนต่อต้นทุนการผลิตของธุรกิจอาหาร ฮาลาลประเภทไก่ในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย Effects of the Trade Liberalization in the ASEAN Community on SMEs' Production Costs between Songkhla, Thailand and Kedah, Malaysia

คมวิทย์ ศิริธร^{1*}
Komwit Siritorn^{1*}

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ของปัจจัยภายใต้บริบทของการค้าเสรีในประชาคมอาเซียนที่กำหนดต้นทุนเฉลี่ยต่อแรงงานของธุรกิจอาหารฮาลาลประเภทไก่ขนาดเล็กทั้งที่ผลิตประเภทสินค้าขั้นกลางและขั้นสุดท้ายเป็นหลัก เปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซียในครั้งนี้พบว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาไม่ได้รับประโยชน์ด้านต้นทุนต่ำจากการค้าเสรีในประชาคมอาเซียนมากนัก เนื่องจากเน้นส่งออกอาหารฮาลาลชนิดขั้นกลางไปประเทศนอกกลุ่มอาเซียนเป็นหลัก ในขณะที่ผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์กลับได้รับประโยชน์จากต้นทุนที่ลดลงซึ่งเป็นผลมาจากการค้าเสรีในประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะ จากการกำจัดข้อกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (Nontariff barriers) ทำให้สามารถส่งออกสินค้าขั้นสุดท้ายให้กับกลุ่มประเทศในอาเซียนได้เพิ่มขึ้น ดังนั้น แนวทางในการส่งเสริมผู้ประกอบการอาหารฮาลาลประเภทไก่ขนาดเล็กในจังหวัดสงขลาจึงควรเน้นขยายฐานลูกค้าในประเทศกลุ่มอาเซียน และเพิ่มสัดส่วนของการผลิตสินค้าขั้นสุดท้ายมากขึ้นเพราะช่วยให้ผู้ประกอบการในสงขลาได้ประโยชน์จากการค้าในประชาคมอาเซียนและเป็นการส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันในเวทีสากลด้วย

คำสำคัญ: การค้าชายแดน ธุรกิจขนาดเล็ก อาหารอิสลาม

Abstract

The study of factors influencing an average cost per labor of small enterprises under trade liberalization in the ASEAN Community comparing between Songkhla, Thailand and Kedah, Malaysia is indicated that the Songkhla SMEs could not take benefit from the trade liberalization in the ASEAN Community as they have been focusing on selling intermediate goods mainly in domestic and exporting to countries outside ASEAN. Vice Versa, The Kedah SMEs could gain more than Songkhla SMEs as ASEAN countries because their main markets produce both intermediate and finished goods for sale as well. Hence, when non-tariff barriers are eliminated due to the trade liberalization, the Kedah SMEs could increase their sale, remarkably. For these reasons, to boot up Halal food SMEs in Songkhla, the government should encourage them to extend markets to ASEAN countries and increase a portion of producing finished goods in order to gain benefit from the trade liberalization and strengthen their ability to compete in international markets.

Keywords: Border Trade, Small Enterprise, Islamic Food

¹ อ.ดร., โปรแกรมเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สงขลา 90000

¹ Lecturer, Dr., Program of Economics, Faculty of Management Sciences, Songkhla Rajabhat University, Songkhla, 90000

* Corresponding author: E-mail address: komwit.siritorn@gmail.com

บทนำ

การค้าระหว่างประเทศมีการเจริญเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องในทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งนี้ ธุรกิจที่ทำการค้าระหว่างประเทศมีทั้งที่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยเฉพาะการเติบโตของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก หรือเรียกว่า Small and Medium Enterprises (SMEs) ตามนิยามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 แยกตามขนาดและมูลค่าสินทรัพย์ถาวร วิสาหกิจขนาดย่อม หมายถึง หน่วยธุรกิจซึ่งมีกิจการผลิตสินค้าที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกินห้าสิบคนหรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกินห้าสิบล้านบาท แต่ถ้าเป็นวิสาหกิจขนาดกลาง หมายถึงหน่วยธุรกิจซึ่งมีกิจการผลิตสินค้าที่มีจำนวนการจ้างงานเกินห้าสิบคนแต่ไม่เกินสองร้อยคน หรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรเกินห้าสิบล้านบาทแต่ไม่เกินสองร้อยล้านบาท ทั้งนี้ ในปัจจุบันถือได้ว่าธุรกิจ SMEs มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะประเทศในอาเซียนเป็นอย่างมาก สำหรับประเทศไทยเองมีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs มากกว่าร้อยละ 90 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมด [1] ดังนั้น จึงนับได้ว่าธุรกิจ SMEs มีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น เนื่องจากการกระจายตัวตามภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่เท่านั้น

อย่างไรก็ดี จากการที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียนยิ่งทำให้การค้าและการขนส่งเป็นไปอย่างเสรีมากขึ้น เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนต่างทำข้อตกลงเปิดการค้าเสรีระหว่างกันโดยการกำจัดกีดกันทางการค้าทั้งในรูปแบบของภาษีการค้า (Tariff Barriers) และที่ไม่อยู่ในรูปแบบภาษีการค้า (Non-Tariff barriers) ให้หมดไปเพื่อมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันในอาเซียน [2] จากเงื่อนไขดังกล่าวย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความต้องการสินค้า โครงสร้างสินค้า ต้นทุนการผลิตสินค้า โดยเฉพาะกับประเทศที่มีพรมแดนติดกันอย่างประเทศไทยและมาเลเซีย ซึ่งทำให้การค้าระหว่างประเทศทั้งในส่วนของการค้าสินค้าขั้นสุดท้าย และสินค้าขั้นกลางที่ใช้เป็นวัตถุดิบเพิ่มขึ้น เนื่องจากความได้เปรียบด้านการขนส่งที่ใกล้และสะดวกกว่าการส่งไปประเทศที่ตั้งอยู่ห่างไกล

การซื้อขายสินค้าและวัตถุดิบระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย ภายใต้ความร่วมมือทางการค้าและข้อตกลงด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานจึงอาจส่งผลต่อโครงสร้างต้นทุนการผลิตสินค้าของผู้ประกอบการในสองประเทศ ซึ่งนำไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันในธุรกิจโดยเฉพาะในธุรกิจอาหารฮาลาลประเภทไก่ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงในพื้นที่ชายแดนระหว่างจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย เนื่องจากมีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ความต้องการบริโภคอาหารฮาลาลในพื้นที่จึงมีปริมาณมากเช่นกัน โดยปัจจุบันมาเลเซียมีประชากรประมาณ 30 ล้านคน แต่ประชากรส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 60 นับถือศาสนาอิสลามทำให้มาเลเซียเป็นตลาดอาหารฮาลาลขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตามการที่ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลไทยหรือมาเลเซียจะสามารถแข่งขันในธุรกิจอาหารฮาลาลได้นั้น จำเป็นต้องเข้าใจถึงผลกระทบต่อโครงสร้างต้นทุนการผลิตของตนที่อาจเปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากการที่ประเทศทั้งสองเข้าร่วมในประชาคมอาเซียนซึ่งให้ความสำคัญกับการเปิดเสรีทางการค้าโดยการกำจัดกีดกันทางการค้าทั้งแบบรูปแบบภาษีและมิใช่ภาษี

ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการศึกษานี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาผลกระทบของการเปิดเสรีทางการค้าในประชาคมอาเซียนที่มีต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของธุรกิจอาหารฮาลาลประเภทไก่ทั้งแบบสินค้าขั้นกลางและสินค้าขั้นสุดท้ายในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย พร้อมเปรียบเทียบให้เห็นถึงประโยชน์จากการค้าเสรีที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้ประกอบการแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนทางการพัฒนาธุรกิจอาหารฮาลาลโดยเฉพาะอาหารฮาลาลประเภทไก่ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการค้าเสรีในประชาคมอาเซียนที่มีต่อผู้ประกอบการอาหารฮาลาลประเภทไก่ขนาดเล็ก เปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าขั้นกลางเป็นหลักในสงขลา ประเทศไทยและรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการค้าเสรีในประชาคมอาเซียนที่มีต่อผู้ประกอบการอาหารฮาลาลประเภทไก่ขนาดเล็ก เปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าขั้นสุดท้ายเป็นหลักในสงขลา ประเทศไทยและรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย

งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของธุรกิจ SMEs ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ พบว่ามีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ดังจะเห็นได้จากข้อมูลผลผลิตของธุรกิจ SMEs ต่อ GDP ประเทศไทย ในปี 2556 มีมูลค่าสูงถึง 4,454,939.6 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 37 [3] ทั้งนี้ประเภทของธุรกิจ SMEs ที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ได้แก่ ธุรกิจอาหาร เครื่องจักรกล ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม บรรจภัณฑ์และผลิตภัณฑ์พลาสติก และ อัญมณีและเครื่องประดับ ดังนั้นหากธุรกิจ SMEs ในระดับท้องถิ่นได้รับการพัฒนาที่ถูกต้องย่อมส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่นเองและระดับชาติด้วยเช่นกัน ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นพัฒนา SMEs ในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะธุรกิจ SMEs ประเภทอาหารฮาลาลในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดสงขลา เพราะมีการค้าขายทั้งในและนอกพื้นที่เช่น ค้าขายกับรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย เป็นต้น

ทั้งนี้ พบว่าในปี 2555 มูลค่าการค้าระหว่างไทยและมาเลเซีย สูงถึง 793,328 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 5.8 โดยแบ่งเป็นการส่งออก 383,709.31 ล้านบาท และการนำเข้า 409,618.69 ล้านบาท สะท้อนให้เห็นถึงการขาดดุลการค้าของประเทศไทยต่อมาเลเซีย แต่หากพิจารณาเฉพาะดุลการค้าระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย ณ ด้านตรวจสินค้า ระหว่างจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย ในปี 2555 พบว่ามีดุลการค้าเป็นแบบเกินดุลเป็นจำนวน 87,804.71 ล้านบาท [4] แสดงให้เห็นถึงความได้เปรียบทางการค้าของผู้ประกอบการที่อยู่ในจังหวัดสงขลาต่อคู่ค้าในประเทศมาเลเซีย โดยเฉพาะ ผู้ประกอบการ SMEs ประเภทอาหารฮาลาล ซึ่งได้เปรียบในเรื่องของการผลิตวัตถุดิบของอาหารฮาลาล เช่น โกสต เป็นต้น ในขณะที่มาเลเซียเองเน้นการผลิตและส่งออกสินค้าฮาลาล แบบแปรรูปมากกว่าไทย [5]

จากความแตกต่างด้านปัจจัยการผลิตและจุดมุ่งเน้นของผลิตภัณฑ์ที่ต่างกันของทั้งสองประเทศ ย่อมมีผลต่อต้นทุนการผลิตของธุรกิจแตกต่างกันด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะ เมื่อประเทศไทยและมาเลเซียต่างจำเป็นต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยแล้ว ย่อมทำให้โครงสร้างของการผลิตสินค้าได้รับผลกระทบไปด้วย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายสินค้าและปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรี ตลอดจนแรงงานมีฝีมือที่ได้รับการอนุญาตให้เคลื่อนย้ายระหว่างประเทศอย่างเสรีด้วยเช่นกัน ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งอาจทำให้ต้นทุนการผลิตปรับตัวเพิ่มขึ้นหรือลดลง ขึ้นกับโครงสร้างต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการแต่ละราย ทั้งนี้ จากงานวิจัยของ Grossman และ Krueger [6] ซึ่งศึกษาผลกระทบของการรวมตัวทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศในอเมริกาเหนือ เพื่อเปิดเป็นเขตการค้าเสรี (North American Free Trade Area) หรือที่เรียกว่า NAFTA พบว่าการค้าเสรีส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจหลัก ๆ สามด้านคือ 1) ผลกระทบเชิงขนาด (Scale Effect) ซึ่งเป็นผลกระทบจากการขยายตัวของเศรษฐกิจ อันเนื่องจากการขยายตัวในภาคการผลิตเพื่อตอบสนองต่อการค้าการลงทุนที่เพิ่มขึ้น 2) ผลกระทบเชิงการประกอบประกอบการผลิต (Composition Effect) อันเป็นผลจากการปรับการใช้ปัจจัยการผลิตที่สะท้อนต้นทุนต่ำลงของผู้ผลิต เนื่องจากการค้าเสรีทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศคู่ค้า ทำให้ประเทศคู่ค้าได้ประโยชน์จากการใช้ปัจจัยการผลิตที่ถูกกลง และ 3) ผลกระทบเชิงเทคนิค ซึ่งเกิดจากการแลกเปลี่ยนหรือการเรียนรู้เทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อภาคการผลิต จากประเทศคู่ค้า ส่งผลให้การผลิตมีต้นทุนที่ต่ำลงเพราะเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นภายใต้ต้นทุนเท่าเดิม นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ Garcia [7] ซึ่งศึกษาผลกระทบของการค้าระหว่างประเทศต่อธุรกิจ SMEs ในประเทศด้อยพัฒนากับประเทศคู่ค้าที่พัฒนาแล้วกรณีศึกษาการค้าของธุรกิจ SMEs ในประเทศเม็กซิโก กับกลุ่มประเทศยุโรปยังพบว่า โอกาสที่ธุรกิจ SMEs ในประเทศเม็กซิโก จะได้เปรียบจากการค้ากับกลุ่มประเทศยุโรปนั้น เป็นอิสระจากระดับของการเจริญเติบโตและการพัฒนาของประเทศ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ แม้ว่าธุรกิจ SMEs ในประเทศเม็กซิโก จะมีระดับการพัฒนาที่ต่ำกว่าประเทศคู่ค้าอย่างยุโรป แต่ก็ยังสามารถได้เปรียบทางการค้ากับกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วได้ แต่การที่ยังไม่สามารถได้เปรียบทางการค้าในปัจจุบัน ก็เพราะขาดการสนับสนุนและส่งเสริมโดยเฉพาะจากภาครัฐ ทำให้ ธุรกิจ SMEs ในประเทศเม็กซิโก ไม่มีความพร้อมต่อการทำการค้ากับต่างประเทศ เช่นขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการขนส่งสินค้า (Logistics) ขาดเงินทุนหรือเครดิตทางการค้า ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย หรือขาดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในกลุ่มประเทศยุโรป ในด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs เองก็มีผลต่อความพร้อมต่อการแข่งขันในตลาดโลกด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น ขนาดของธุรกิจ อายุของธุรกิจ จำนวนแรงงานฝีมือในธุรกิจ การแสดงความเป็นเจ้าของของธุรกิจ และตำแหน่งที่ตั้งของธุรกิจ เป็นต้น [8]

ดังนั้น การพิจารณาแนวทางการพัฒนาธุรกิจ SMEs จึงจำเป็นต้องรู้และเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการแข่งขันทั้งในบริบทของตลาดในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสามารถจำแนกปัจจัยออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ปัจจัยภายนอก เช่น การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ระดับของเทคโนโลยีการผลิต นโยบายสนับสนุนจากภาครัฐเป็นต้น และปัจจัยภายใน เช่น ความรู้ความเข้าใจตลาดสินค้าและบริการของตน ศักยภาพของผู้ประกอบการ และต้นทุนการผลิตสินค้า เป็นต้น ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษา

ทางด้านของศักยภาพทางการผลิตสินค้า ผ่านทางการศึกษาต้นทุนการผลิตภายใต้การเปิดการค้าเสรีในประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในธุรกิจ SMEs อาหารฮาลาลประเภทไก่ โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ ในประชาคมอาเซียน เช่น แรงงาน เทคโนโลยี กำแพงภาษี และ ข้อกีดกันทางการค้าร่วมด้วย

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาในเชิงการเปรียบเทียบให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่ระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ขนาดเล็กในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ขนาดเล็กในรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย จากการเปิดเสรีการค้าในประชาคมอาเซียน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยดังลำดับต่อไปนี้

กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนจึงคำนวณด้วยสูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน [9] ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 97 ตัวอย่าง แต่เพื่อให้งานวิจัยมีความแม่นยำมากขึ้น ผู้วิจัยจึงปรับเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาล ประเภทไก่ในจังหวัดสงขลา ประเทศไทยจำนวน 120 ราย และผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลประเภทไก่ในรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซียจำนวน 120 ราย รวมทั้งสิ้น 240 ตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างด้วยเทคนิคการสุ่มแบบบังเอิญตามโควตาที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลในพื้นที่จังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย โดยแบ่งองค์ประกอบของแบบสอบถามเป็น 2 ส่วน คือ (1) ส่วนคำถามด้านภูมิหลังหรือคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง (2) ส่วนคำถามด้านต้นทุนการผลิต ซึ่งแยกเป็นด้านต้นทุนคงที่หรือต้นทุนที่ไม่มีสามารถเปลี่ยนแปลงได้แม้มีการเปลี่ยนแปลงขนาดการผลิต และต้นทุนผันแปรหรือต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงขนาดการผลิต [10] โดยในส่วนของต้นทุนคงที่ ในที่นี้ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อจัดซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิต ต้นทุนผันแปร ในที่นี้ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน วัตถุดิบ และด้านดำเนินการ

สถิติในการวิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่ของผู้ประกอบการขนาดเล็กในจังหวัดสงขลาและรัฐเคดาห์นั้น ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือทางสถิติ คือการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยมีตัวแปรตาม คือ ต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อแรงงาน และมีตัวแปรอิสระ คือ ระดับความเสรีทางการค้าอันเกิดจากการกำจัดข้อกีดกันทางภาษีในความคิดของผู้ประกอบการ ระดับความเสรีทางการค้าอันเกิดจากการกำจัดข้อกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีในความคิดของผู้ประกอบการ ระดับการสนับสนุนจากภาครัฐ ระดับความสะดวกด้านขนส่ง ระดับความรู้และเข้าใจอาเซียน สัดส่วนการส่งออกสินค้าไปประเทศนอกกลุ่มอาเซียน สัดส่วนการส่งออกสินค้าไปประเทศในกลุ่มอาเซียน ทั้งนี้ จากการศึกษาของ คมวิทย์ ศิริธร [5] พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs อาหารฮาลาลประเภทไก่ในจังหวัดสงขลาและรัฐเคดาห์ มีการเลือกประเภทสินค้าที่ผลิตเป็นหลักแตกต่างกันระหว่างสินค้าชั้นกลาง เช่น ไก่สด ไก่ชิ้นตัดแต่ง และสินค้าชั้นสุดท้าย เช่น ไก่ปรุงรส ไก่แช่แข็ง โดยผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา มีการมุ่งเน้นผลิตสินค้าประเภทชั้นกลางเป็นหลัก ในขณะที่ผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์มีการผลิตสินค้าชั้นกลางและชั้นสุดท้ายด้วย ดังนั้น การพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่ของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาและรัฐเคดาห์ในการศึกษานี้จึงแยกพิจารณาความสัมพันธ์ตามกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มประเภทสินค้าที่ผลิต อันได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาที่ผลิตสินค้าชั้นกลาง กลุ่มผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาที่ผลิตสินค้าชั้นสุดท้าย กลุ่มผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ที่ผลิตสินค้าชั้นกลาง และกลุ่มผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ที่ผลิตสินค้าชั้นสุดท้าย ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการความสัมพันธ์ของต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่เฉลี่ยต่อแรงงานได้ดังนี้

$$\text{AvgCost/labor} = \beta_0 + \beta_1\text{FTB} + \beta_2\text{NTB} + \beta_3\text{GovSupport} + \beta_4\text{Logistics} + \beta_5\text{ASEANknow} + \beta_6\text{ExportExASEAN} + \beta_7\text{ExportInASEAN} + e$$

โดยที่	
AvgCost/labor	คือ ต้นทุนเฉลี่ยต่อแรงงาน
FTB	คือ ระดับความเสรีทางการค้าอันเกิดจากการกำจัดข้อกีดกันทางภาษีในความคิดผู้ประกอบการ
NTB	คือ ระดับความเสรีทางการค้าอันเกิดจากการกำจัดข้อกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีในความคิดผู้ประกอบการ
GovSupport	คือ ระดับการส่งเสริมจากภาครัฐ
Logistics	คือ ระดับความสะดวกในการขนส่ง
ASEANknow	คือ ระดับความรู้ความเข้าใจอาเซียน
ExportExASEAN	คือ สัดส่วนของสินค้าส่งออกสินค้าไปประเทศนอกกลุ่มอาเซียน
ExportInASEAN	คือ สัดส่วนของสินค้าส่งออกสินค้าไปประเทศในกลุ่มอาเซียน
$\beta_1, \beta_2, \beta_3, \beta_4, \beta_5, \beta_6, \beta_7$	คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร FTB, NTB, GovSupport, Logistics, ASEANknow, ExportExASEAN, ExportInASEAN ตามลำดับ
e	คือ ค่าคลาดเคลื่อน

ผลการศึกษา

ข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กทั้งที่ตั้งถิ่นฐานในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซียได้ถูกจัดเก็บโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก โดยนักวิจัยได้สุ่มเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา จำนวน 120 ราย และผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ จำนวน 120 รายเช่นกัน ผลการศึกษพบว่า ผู้ประกอบการโดยรวมมีอายุเฉลี่ยประมาณ 44 ปี โดยผู้ประกอบการไทยในจังหวัดสงขลา มีอายุเฉลี่ยประมาณ 43 ปี ในขณะที่ ผู้ประกอบการมาเลเซียในรัฐเคดาห์อายุเฉลี่ยประมาณ 45 ปี ทั้งนี้ ในส่วนของรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยทั่วไปผู้ประกอบการมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 158,148 บาท/เดือน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเฉพาะจังหวัดสงขลาพบว่า มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 71,323 บาท/เดือน ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ ที่มีรายได้เฉลี่ยโดยประมาณ 244,972 บาท/เดือน ทั้งนี้ในส่วนของประสิทธิภาพการทำงานของผู้ประกอบการพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้ประกอบการทั้งในจังหวัดสงขลาและรัฐเคดาห์มีประสิทธิภาพการทำงานใกล้เคียงกัน คือ 13 ปี โดยประมาณ

สำหรับข้อมูลทางประชากรศาสตร์อื่น ๆ เช่น เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สัญชาติ และรูปแบบองค์กรธุรกิจนั้น ได้จัดแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 1 ซึ่งพบว่า ผู้ประกอบการขนาดเล็กประเภทอาหารฮาลาลในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีสัดส่วนถึงประมาณร้อยละ 73 ในขณะที่รัฐเคดาห์ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 66 โดยประมาณ สำหรับด้านระดับการศึกษา ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา มีระดับการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาซึ่งแตกต่างจากผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา แต่เมื่อพิจารณาจำนวนผู้ประกอบการที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีพบว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา มีจำนวนถึง 12 ราย ซึ่งมากกว่าผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ที่มีเพียง 2 รายเท่านั้น ในด้านของสถานภาพสมรสพบว่า ทั้งผู้ประกอบการที่อยู่ในจังหวัดสงขลาและรัฐเคดาห์มีสถานสมรสแบบสมรสแล้วหรือยังอยู่ด้วยกัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 78 เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาเอง หรือในรัฐเคดาห์เอง นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาจำนวนมากกว่าร้อยละ 99 ถือสัญชาติไทย ในทำนองเดียวกันผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ มีสัญชาติมาเลเซีย ประมาณร้อยละ 96 ทั้งนี้ ผู้ประกอบการทั้งสอง ยังดำเนินกิจการแบบธุรกิจครอบครัวมากกว่าแบบธุรกิจเจ้าของคนเดียว

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่ของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาจำแนกตามประเภทสินค้าชั้นกลางและขั้นสุดท้าย

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความเสรีทางการค้าอันเนื่องมาจากการกำจัดกำแพงภาษี (TFB) และไม่ใช่กำแพงภาษี (NTB) ไม่มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่เฉลี่ยต่อแรงงานของผู้ประกอบการในสงขลาที่มีการผลิตสินค้าชั้นกลางเป็นหลัก ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สำหรับปัจจัยอื่น ๆ นั้นพบว่า ระดับการสนับสนุนจากภาครัฐ ระดับความสะดวกด้านขนส่ง ระดับความรู้และเข้าใจอาเซียน และสัดส่วนการส่งออกสินค้าไปประเทศในกลุ่มอาเซียน ต่างไม่มีผลต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อแรงงานที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้วยเช่นกัน ยกเว้นปัจจัยสัดส่วนการส่งออกสินค้าไปประเทศนอกกลุ่มอาเซียนที่ส่งผลต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อแรงงานของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาที่ผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่ชั้นกลางที่ระดับนัยสำคัญ 0.10

ตารางที่ 1 ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการขนาดเล็ก

ข้อมูล	ประเภท	สงขลา		รัฐเคดาห์		รวม	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ	ชาย	32	26.67	79	65.83	111	46.25
	หญิง	88	73.33	41	34.17	129	53.75
	รวม	120	100	120	100	240	100
ระดับการศึกษา	น้อยกว่าประถมศึกษา	6	5	5	4.17	11	4.58
	ประถมศึกษา	55	45.83	39	32.5	94	39.17
	มัธยมศึกษา	35	29.17	54	45	89	37.08
	ปวช./ปวส./อนุปริญญา	12	10	20	16.67	32	13.33
	ปริญญาตรี	12	10	2	1.67	14	5.83
	รวม	120	100	120	100	240	100
สถานภาพสมรส	โสด	16	13.33	20	16.67	36	15
	สมรส/อยู่ด้วยกัน	93	77.5	93	77.5	186	77.5
	หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย	11	9.17	7	5.83	18	7.5
	รวม	120	100	120	100	240	100
สัญชาติ	ไทย	119	99.17	5	4.17	124	51.67
	มาเลเซีย	1	0.83	115	95.83	116	48.33
	รวม	120	100	120	100	240	100
รูปแบบองค์กรธุรกิจ	ธุรกิจเจ้าของคนเดียว	50	41.67	38	31.67	88	36.67
	ธุรกิจครอบครัว	70	58.33	82	68.33	152	63.33
	รวม	120	100	120	100	240	100

โดยพบว่า หากสัดส่วนการส่งออกสินค้าไปประเทศนอกกลุ่มอาเซียนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อแรงงานเพิ่มขึ้น 3,040 บาท/เดือน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ [3] ที่พบว่า ธุรกิจ SMEs อาหารฮาลาลของประเทศไทยมุ่งเน้นส่งออกสินค้าไปประเทศในนอกกลุ่มอาเซียนมากกว่าประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน ดังนั้น เมื่อสัดส่วนการส่งออกสินค้าโดยเฉพาะสินค้าชั้นกลางไปประเทศนอกกลุ่มอาเซียนเพิ่มขึ้นจึงทำให้ผู้ผลิตเพิ่มกำลังการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น นำไปสู่ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นตามมา ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ขณะเดียวกัน ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนเฉลี่ยต่อแรงงานของผู้ประกอบการอาหารฮาลาลประเภทไก่ชั้นสุดท้ายในจังหวัดสงขลา กลับสะท้อนว่า ไม่มีปัจจัยที่พิจารณาใดเลยที่ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ยต่อแรงงาน ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ประกอบการอาหารฮาลาลประเภทไก่ในจังหวัดสงขลาเน้นผลิตสินค้าประเภทชั้นกลางและจำหน่ายในประเทศเป็นหลัก [5] ดังนั้น ปัจจัยที่พิจารณาจึงไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อแรงงานสำหรับการผลิตสินค้าชั้นสุดท้ายดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตอาหารฮาลาลประเภทไก่ชั้นกลางเฉลี่ยต่อแรงงานของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา

AVG Cost/Labor	Coef.	Std.Err.	t	P> t
TFB	-10157.1	39844	-0.25	0.799
NTB	10068.29	42150.38	0.24	0.812
GovSupport	3684.581	34257.67	0.11	0.915
Logistics	30188.16	35675.73	0.85	0.400
ASEANknow	7587.866	31075.4	0.24	0.808
ExportExASEAN	3040.286	1654.569	1.84	0.069**
ExportInASEAN	-4541.68	5246.512	-0.87	0.389
Constant	-68206.8	207308.6	-0.33	0.743

หมายเหตุ ** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตอาหารฮาลาลประเภทไก่ชั้นสุดท้ายเฉลี่ยต่อแรงงานของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา

AVG Cost/Labor	Coef.	Std.Err.	t	P> t
TFB	31502.52	27170.01	1.16	0.273
NTB	-38624.8	28658.24	-1.35	0.207
GovSupport	-1304.02	18627.96	-0.07	0.946
Logistics	-9272.93	30778.22	-0.3	0.769
ASEANknow	-11140.5	22442.67	-0.5	0.630
ExportExASEAN	-1203.93	2033.135	-0.59	0.567
ExportInASEAN	425.9022	3553.355	0.12	0.907
Constant	145703.6	190702.2	0.76	0.462

ประเด็นสำคัญของผลการวิเคราะห์ข้างต้น คือ รูปแบบการค้าของผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะในจังหวัดสงขลามุ่งเน้นการผลิตและจำหน่ายในประเทศ แม้ว่าผู้ประกอบการบางส่วนจะมีการส่งออกต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศนอกกลุ่มอาเซียนบ้าง เช่น ประเทศแถบยุโรป ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ [11] ทำให้ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อแรงงานที่สำคัญ คือ ปัจจัยด้านสัดส่วนการส่งออกสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่ชั้นกลางไปประเทศนอกกลุ่มอาเซียนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ [3] ที่พบว่า ผู้ประกอบการไทยมักเน้นการผลิตสินค้าในเชิงสินค้าวัตถุดิบ เช่น ไก่สด เนื่องจากตลาดสินค้าหลัก คือ ผู้บริโภคในประเทศ แตกต่างจากผู้ประกอบการในประเทศ เช่น มาเลเซียที่มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าทั้งแบบชั้นกลางและชั้นสุดท้าย ตลอดจนผลักดันให้มีการส่งออกในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วย ดังนั้น ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อแรงงานของผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ จึงมีความแตกต่างจากของผู้ประกอบการในสงขลา ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาในส่วนของผู้ประกอบการรัฐเคดาห์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่ของผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ จำแนกตามประเภทสินค้าชั้นกลางและชั้นสุดท้าย

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความเสรีทางการค้าอันเนื่องมาจากการกำจัดการกีดกันทางภาษี (TFB) ไม่มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่เฉลี่ยต่อแรงงานของผู้ประกอบการ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ปัจจัยระดับความเสรีทางการค้าอันเนื่องมาจากการกำจัดการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่กำแพงภาษี (NTB) กลับมีผลต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อแรงงานของผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าชั้นกลาง ณ ระดับนัยสำคัญ 0.10 ในทิศทางเดียวกันดังแสดงในตารางที่ 4 กล่าวคือ หากระดับความเสรีทางการค้าจากการกำจัดการกีดกันที่มีใช้ภายในความคิดของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่ชั้นกลางเฉลี่ยต่อแรงงานเพิ่มขึ้นประมาณ 35,000 บาท/เดือน ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ส่วนใหญ่ยังคงมีการผลิตสินค้าในลักษณะของสินค้าชั้นกลาง แม้ว่าบางส่วนจะเริ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าชั้นสุดท้ายแล้วก็ตาม ดังนั้น เมื่อพบว่าความเสรีทางการค้าอันเกิดจากการกำจัดการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายในเพิ่มขึ้นย่อมส่งผลให้ผู้ประกอบการทำการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น นำไปสู่ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นด้วย

ในส่วนของปัจจัยอื่น ๆ เช่น ระดับการสนับสนุนจากภาครัฐ ระดับความสะดวกด้านขนส่ง สัดส่วนการส่งออกสินค้าไปประเทศในกลุ่มอาเซียน และสัดส่วนการส่งออกสินค้าไปประเทศในกลุ่มอาเซียนพบว่า ไม่มีผลต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อแรงงาน ยกเว้นปัจจัยด้านระดับความรู้ความเข้าใจอาเซียนซึ่งที่มีผลต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อแรงงาน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน สะท้อนได้ว่าหากผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนเพิ่มขึ้นก็จะทำให้ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อแรงงานในระยะสั้นเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน เนื่องจากเมื่อผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจอาเซียนดีย่อมเป็นการส่งเสริมให้สามารถขยายตลาดการค้าไปในประเทศกลุ่มอาเซียนมากขึ้นซึ่งทำให้สามารถผลิตและจำหน่ายได้มากขึ้น จึงเป็นผลให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นได้ในระยะสั้นจากการเพิ่มปัจจัยการผลิตนั่นเอง โดยในกรณีนี้พบว่าหากผู้ประกอบการอาหารฮาลาลประเภทไก่ชั้นกลางในรัฐเคดาห์มีความรู้ความเข้าใจในอาเซียนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อแรงงานเพิ่มขึ้นประมาณ 38,000 บาท/เดือน ซึ่งนับว่าค่อนข้างมีผลกระทบต่อต้นทุนเฉลี่ยต่อแรงงานเป็นอย่างมาก ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 4 ทั้งนี้ ผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์จึงควรให้ความสำคัญต่อการเพิ่มทักษะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน ซึ่งสอดคล้องตามแนวนโยบายครัวมาเลเซียสู่ครัวเอเชียของประเทศไทย [12]

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตอาหารฮาลาลประเภทไก่ชั้นกลางของผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์

AVG/Labor	Coef.	Std.Err.	t	P> t
TFB	-21857.1	19974.34	-1.09	0.277
NTB	35017.94	19161.66	1.83	0.071**
GovSupport	5132.963	15547.64	0.33	0.742
Logistics	-13656.9	13211.39	-1.03	0.304
ASEANknow	38165.14	13562.12	2.81	0.006*
ExportExASEAN	-778.655	1077.824	-0.72	0.472
ExportInASEAN	-522.289	913.3212	-0.57	0.569
Constant	-12581	109371.6	-0.12	0.909

หมายเหตุ * และ ** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

ขณะที่ปัจจัยด้านระดับการค้าเสรีจากการกำจัดข้อกีดกันการค้าที่มีใช้ภาษีมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่ชั้นกลางเฉลี่ยต่อแรงงานของผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ในทิศทางเดียวกัน แต่กลับมีผลตรงข้ามกับต้นทุนเฉลี่ยต่อแรงงานสำหรับการผลิตสินค้าประเภทชั้นสุดท้าย ณ ระดับนัยสำคัญ 0.10 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังคงผลิตสินค้าชั้นกลางเป็นหลัก ดังนั้น เมื่อข้อกีดกันการค้าที่มีใช้ภาษีลดลงย่อมส่งผลให้ผู้ประกอบการหันมาเพิ่มกำลังการผลิตสินค้าชั้นกลางแทนการผลิตสินค้าชั้นสุดท้าย ดังนั้น ต้นทุนการผลิตสินค้าชั้นสุดท้ายเฉลี่ยต่อแรงงานจึงลดลง โดยในที่นี้พบว่า หากระดับความเสรีทางการค้าที่เกิดจากการกำจัดข้อกีดกันที่มีใช้ภาษีเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้าชั้นสุดท้ายเฉลี่ยต่อแรงงานลดลงประมาณ 48,000 บาท/เดือน นอกจากนี้ ตาราง 5 ยังแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านสัดส่วนการส่งออกสินค้าไปประเทศในกลุ่มอาเซียนมีผลต่อต้นทุนเฉลี่ยต่อแรงงานสำหรับการผลิตสินค้าชั้นสุดท้ายของผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากผู้ประกอบการมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าไปประเทศในกลุ่มอาเซียนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนเฉลี่ยต่อแรงงานเพิ่มขึ้นประมาณ 7,700 บาท/เดือน เนื่องจากประเทศมาเลเซียมีการวางตลาดเป้าหมายสำคัญ คือ ประเทศในกลุ่มอาเซียน ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงเน้นการผลิตและจำหน่ายสินค้าให้กับประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนมากกว่าประเทศนอกกลุ่มนั่นเอง

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตอาหารฮาลาลประเภทไก่ชั้นสุดท้ายของผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์

AVG/Labor	Coef.	Std.Err.	t	P> t
TFB	15698.09	23720.22	0.66	0.516
NTB	-47907.7	28248.02	-1.7	0.100**
GovSupport	5914.686	13855.95	0.43	0.674
Logistics	-7390.42	12261.37	-0.6	0.554
ASEANknow	-6938.2	16582.44	-0.42	0.680
ExportExASEAN	303.347	889.3071	0.34	0.737
ExportInASEAN	7709.634	2609.991	2.95	0.008*
Constant	160505.1	89112.22	1.8	0.088**

หมายเหตุ * และ ** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

สรุปและการอภิปรายผล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านความเสรีทางการค้าทั้งจากการกำจัดกำแพงภาษีและมิใช่ภาษี ระดับการสนับสนุนจากภาครัฐ ระดับความสะดวกด้านขนส่ง ระดับความรู้และเข้าใจอาเซียน และ สัดส่วนการส่งออกสินค้าไปประเทศในและนอกกลุ่มอาเซียนของผู้ประกอบการอาหารฮาลาลขนาดเล็กในสงขลาสะท้อนว่า ปัจจัยด้านความเสรีทางการค้าทั้งจากการกำจัดกำแพงภาษีและมิใช่ภาษี ไม่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนเฉลี่ยต่อแรงงานของผู้ประกอบการ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ปัจจัยด้านความเสรีทางการค้าจากการกำจัดข้อกีดกันที่มีใช้กำแพงภาษี กลับมีผลกระทบต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อแรงงานเฉพาะของผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ทั้งที่ผลิตสินค้าชั้นกลางและชั้นสุดท้ายเป็นหลัก

ทั้งนี้ เมื่อตรวจสอบผลดังกล่าวกับผู้ประกอบการพบว่าเนื่องจากสินค้าอาหารฮาลาลประเภทไก่ เป็นสินค้าบริโภคที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐสำหรับธุรกิจ SMEs ให้ซื้อขายสินค้าระหว่างพรมแดนได้อย่างเสรีโดยมีการกำจัดอัตราภาษีสินค้าเข้า (Tariff Barrier Elimination) ตั้งแต่ก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน [1] ดังนั้น การเปิดเสรีทางการค้าภายใต้ประชาคมอาเซียนจึงไม่ส่งผลต่อการค้าขายสินค้าดังกล่าวมากนัก ซึ่งต่างจากการกำจัดข้อกีดกันการค้าที่มีใช้รูปแบบของภาษี (Non-Tariff Barrier Elimination) ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงที่มีการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงทำให้ผลการศึกษาพบว่า เฉพาะปัจจัยด้านการเปิดเสรีการค้าจากการกำจัดข้อกีดกันที่มีใช้กำแพงภาษีในประชาคมอาเซียนส่งผลต่อต้นทุนการผลิตสินค้า เนื่องจากการส่งเสริมให้มีการผลิตและจำหน่ายสินค้าเพื่อการส่งออกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ที่ได้รับประโยชน์จากนโยบายนี้เพราะมีจุดมุ่งหมายการผลิตและจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ ในขณะที่ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลากลับมุ่งจำหน่ายในประเทศเป็นหลัก

ดังนั้น จึงอาจเป็นข้อเสียเปรียบของผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะในจังหวัดสงขลาเมื่อเทียบกับผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์ที่ไม่สามารถได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้าในกลุ่มประเทศสมาชิกเท่าที่ควรในขณะที่ผู้ประกอบการในรัฐเคดาห์กลับสามารถผลิตเพื่อส่งออกได้มากขึ้นจากการกำหนดกลุ่มเป้าหมายการค้าเป็นประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนและประเภทสินค้าที่เป็นแบบขั้นสุดท้ายซึ่งสามารถสร้างมูลค่าการค้าได้มากกว่าสินค้าขั้นกลาง จึงสรุปได้ว่าการพัฒนาผู้ประกอบการอาหารฮาลาลประเภทไก่ขนาดเล็กในจังหวัดสงขลา ควรเป็นไปในทิศทางมุ่งส่งเสริมการค้าให้ผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสงขลาขยายตลาดจากการเน้นจำหน่ายเฉพาะในประเทศเป็นหลัก เป็นจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ โดยอาจจัดหาแหล่งตลาดใหม่ในประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น อินโดนีเซีย ซึ่งมีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมาก จะช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจ อาหารฮาลาลประเภทไก่ ได้รับประโยชน์จากการค้าเสรีที่เกิดจากการกำจัดข้อกีดกันที่มีใช้ภาษีเพิ่มขึ้น และพร้อมสำหรับการแข่งขันกับคู่แข่งในเวทีสากลได้ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะวิทยาการจัดการ และกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ สำหรับการสนับสนุนทั้งด้านอุปกรณ์ สถานที่ และทุนวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2554). **บทวิเคราะห์ผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อผู้ประกอบการ SMEs ไทย ในโครงการศึกษาผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อ SMEs.4-9.** กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.
- [2] The ASEAN Secretariat. (2011). **ASEAN Economic Community Fact Book 2011.** Jakarta, Indonesia: Public Outreach and Civil Society Division.
- [3] กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2557). **ข้อมูลอุตสาหกรรมฮาลาล.** สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2558, จาก http://ditp.go.th/contents_attach/86032/86032.doc.
- [4] กรมการค้าต่างประเทศ. (2555). **สถานการณ์การค้าชายแดนไทย -มาเลเซีย ปี 2556 (มกราคม-เมษายน).** สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://bts.dft.go.th/btsc/index.php/situationelse/situationmalaysia>.
- [5] คมวิทย์ ศิริธร. (2558). **การศึกษาโครงสร้างการค้าของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารฮาลาลขนาดกลางและขนาดย่อมเปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย.** รายงานวิจัย. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- [6] Grossman, G.M. and Krueger, A.B. (1991). **Environmental Impacts of a North American Free Trade Agreement.** National Bureau of Economic Research. Working Paper No. 3914.
- [7] Garcia., L. R. (2009). "European Markets as Challenges or Opportunities for Mexican SMEs' Internationalization: A Critical Analysis of Globalization", **Perspectives on Global Development and Technology.** 8(372-398).

- [8] Charoenrat, T., Harvie. and Amornkitvikai Y. (2013). “Thai manufacturing small and medium sized enterprise technical efficiency: Evidence from firm-level industrial census data”, **Journal of Asian Economics**. 27(42–56).
- [9] ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2547). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] ชัยนัต ตันติวิศดาการ. (2552). เศรษฐศาสตร์จุลภาค: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [11] กระทรวงพาณิชย์. (2559). สถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2559, จาก <http://www2.ops3.moc.go.th>.
- [12] ไพรัช วัชรพันธุ์ และคณะ. (2550). แนวทางการพัฒนาตลาดอาหารฮาลาลเพื่อการส่งออกของประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2558, จาก www.deepsouthwatch.org/documents/research00.doc.